

Τρίτη, 05 Ιουνίου 2001
ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΙΣΤΟΡΙΑ

ΟΜΑΔΑ Α'

ΘΕΜΑ Α1

Α. Να δώσετε με συντομία το περιεχόμενο των ακόλουθων ιστορικών εννοιών:

- Τανζιμάτ
- Εθνικόν Κομιτάτον
- Ομάδα Ιαπώνων

Μονάδες 15

Απάντηση:

Τανζιμάτ = σελ. 41 «Στην Οθωμανική Αυτοκρατορία... προσφέρει». Προαιρετικά: Πηγή 1. σελ. 41 Με τον όρο «Τανζιμάτ ...Αυτοκρατορία» καθώς και «οι μεταρρυθμίσεις αυτές ...ιδιαίτερα των Ελλήνων»

Εθνικόν Κομιτάτον = σελ. 79 «Το Εθνικόν Κομιτάτον... αυτοκρατορία»

Ομάδα Ιαπώνων = σελ.88 «Το μοναδικό νέο πολιτικό στοιχείο... διαλύθηκε το 1908».

Β. Να προσδιορίσετε, αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή όχι, γράφοντας στο τετράδιό σας την ένδειξη **Σωστό ή Λάθος** δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

1. Η ελληνική βιομηχανία κατά τη διάρκεια του 19ου αιώνα υπέφερε από την έλλειψη των κεφαλαίων.
2. Ένα από τα αιτήματα των «αντιπολιτευτικών ομίλων» στα τέλη της δεκαετίας του 1850 ήταν η ίδρυση αγροτικών τραπεζών.
3. Μετά την επιβολή του Διεθνούς Οικονομικού Ελέγχου, η εγγύηση των Δυνάμεων αύξησε την πιστοληπτική ικανότητα του κράτους.
4. Η «Πατριαρχική Επιτροπή» μερίμνησε για την εγκατάσταση των προσφύγων στη Μακεδονία και τη Θράκη.
5. Στις εκλογές του 1933 επικράτησε το Κόμμα των Φιλελευθέρων.

Μονάδες 10

Απάντηση:

1Σ, 2Σ, 3Σ, 4Λ, 5Λ

ΘΕΜΑ Α2

A. Σε ποια κατάσταση βρισκόταν το πιστωτικό σύστημα της χώρας μέχρι το 1841;

Μονάδες 12

Απάντηση:

Σελ. 28-29 «Με την ίδρυση του ανεξάρτητου Ελληνικού Κράτους...κοινωνικών ομάδων».

B. Ποια ήταν η προσφορά των Μικρασιατών προσφύγων του 1922 στον τομέα του πολιτισμού;

Μονάδες 13

Απάντηση:

Σελ. 171 δ. Πολιτισμός

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Β1

A. Με βάση το παρακάτω κείμενο του Χαρίλαου Τρικούπη και τις ιστορικές σας γνώσεις να αναλύσετε τις βασικές γραμμές του εκσυγχρονιστικού προγράμματός του και να αναφέρετε τις προσπάθειες που έγιναν για να υλοποιηθεί.

Προγραμματικές δηλώσεις του Χ. Τρικούπη στη Βουλή, Μάρτιος 1882:

«Το πρόγραμμα ημών ζητεί την ανόρθωσιν του τόπου. Η κοινωνία ζητεί φραγμούς κατά των υπερβασιών της κυβερνήσεως, κατά των υπερβασιών παντός ισχύοντος, κατά των υπερβασιών της Βουλής, Δίδοντες ώθησιν... εις πάντα τα αφορώντα εις την υλικήν πρόοδον, ήτις αποτελεί τα νεύρα της εθνικής ενεργείας, οφείλομεν ιδίως να δώσωμεν πάσαν την προσοχήν εις την οικονομικήν κατάστασιν.»

Μονάδες 15

Απάντηση:

A. σελ. 82 «Το Τρικουπικό κόμμα ήδη...επενδύσεις»

Όσον αφορά το συσχετισμό του παραπάνω παραθέματος με το παράθεμα της σελ 82 του σχολικού βιβλίου, εστιάζουμε την προσοχή μας στην παράλληλη αναφορά με την Πηγή, σχετικά με τη συγκρότηση Κράτους Δικαίου και εξορθολογισμού διοίκησης (βλ. Πηγή «οι κοινωνία ζητεί φραγμούς... Βουλής»).

Καθώς επίσης και στο απόσπασμα του παραθέματος που κάνει λόγο για την υλική πρόοδο και την οικονομική κατάσταση της χώρας σε σχέση με το αντίστοιχο απόσπασμα του σχολικού βιβλίου που κάνει λόγο για την ανάπτυξη της οικονομίας, βελτίωση της άμυνας και της υποδομής, με έμφαση στο συγκοινωνιακό δίκτυο της χώρας, αναφέροντας παράλληλα την κατασκευή σιδηροδρόμων, λιμανιών, διάνοιξη διωρύγων κατά την περίοδο διακυβέρνησης Τρικούπη (1882-1892)

B. Να εξηγήσετε την αντίδραση της κοινής γνώμης απέναντι στην πολιτική του Χ. Τρικούπη

Μονάδες 10

Απάντηση:

Σελ. 82 « Οι Τρικουπικοί...πτώχευση» σελ. 86-87 «Κατά την περίοδο... επιθυμίες τους». Επιπλέον, στο διάστημα από την πτώχευση του 1893 έως τον Ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 το Τρικουπικό κόμμα προσπάθησε να συνεχίσει το εκσυγχρονιστικό του πρόγραμμα χωρίς όμως επιτυχία γεγονός που δημιούργησε την εντύπωση ενός γενικού αδιεξόδου. Παράλληλα, η ολοκληρωτική ήττα της Ελλάδας στον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897 επέτεινε το πολιτικό αδιέξοδο, σελ. 87 «Η δυσπιστία ...αποκέντρωση»).

ΘΕΜΑ Β2

Με βάση τις δυο πηγές που σας δίνονται και τις ιστορικές σας γνώσεις για την τροποποίηση του Συντάγματος και το νομοθετικό έργο της κυβέρνησης Ελευθερίου Βενιζέλου το 1911, να αποτιμήσετε κατά πόσο οι αλλαγές που επέφερε τότε ο Ε. Βενιζέλος ανταποκρίνονταν στα αιτήματα του κινήματος στο Γουδί (1909)

Μονάδες 25

A. Προκήρυξη του Στρατιωτικού Συνδέσμου την ημέρα του κινήματος, 15 Αυγούστου 1909:

«Προς την Α.Μ. τον Βασιλέα, την Κυβέρνησιν και τον Ελληνικόν Λαόν.

...Ο Σύνδεσμος των αξιωματικών του Εθνικού Στρατού της Ήρας και του ναυτικού...προβαίνει εις την υποβολήν ιεράς παρακλήσεως προς τον Βασιλέα... και προς την Κυβέρνησίν του, όπως ολοψυχώς επιδοθώσιν εις την άμεσον και ταχείαν

ανόρθωσιν των κακώς εν γένει εχόντων, ιδία δε των του Στρατού και του Ναυτικού...

...Ο στρατιωτικός Σύνδεσμος ποθεί... όπως η Διοίκησης της χώρας κααστή χρήστή και έντιμος, όπως η Δικαιοσύνη απονέμηται ταχέως μετ' αμεροληψίας και ισότητος προς απάντας εν γένει τους πολίτας αδιακρίτως τάξεως, όπως η Εκπαίδευσις του Λαού καταστή λυσιτελής δια τον πρακτικόν βίον και τας στρατιωτικάς ανάγκας της Χώρας, όπως η ζωή, η τιμή και η περιουσία των πολιτών εξασφαλισθώσιν, και τέλος όπως τα οικονομικά ανορθώσι»

Γιάννης Κορδάτος: Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας, Ε', σ. 114-117.

Β. Από το λόγο του Ελευθέριου Βενιζέλου στις 5.9.1910 στην πλατεία Συντάγματος:

«Συμπολίται,

Γνωρίζετε ποία υπήρξαν τα αίτια, τα οποία προεκάλεσαν την εξέργεσιν του Αυγούστου παρελθόντος έτους, επομένως δεν έχω ανάγκην να υπομνήσω αυτά εις υμάς δια μακρών ... Αστική δικαιοσύνη εφαρμόζουσα προς ρύθμισιν των σχέσεων του συγχρόνου βίου νομοθεσίαν χρονολογουμένην από 15 και 20 ακόνων ... Εμπορική νομοθεσία χρονολογουμένη από ενός αιώνος ... Ποινική διαδικασία ήτις ... κινείται βραδύτατα ... Δημοσία εκπαίδευσις, ήτις ... εκτρέφει δι' ανεπαρκούς άλλως τε μορφώσεως τροφίμους του προϋπολογισμού ανικάνους δια κάθε άλλο πλουτοπαραγωγόν επάγγελμα...

... Η Διοίκησης φατριάζουσα.

... Έλλειψις αγροτικής ασφαλείας ... Αδιαφορία εντελής προς τας εργατικούς και αγροτικούς τάξεις ... Ανικανότης προς παρασκευήν αναλόγου προς τους πόρους της χώρας αλλά φερεγγύου και ετοιμοπόλεμου πάντοτε στρατιωτικής δυνάμεως ... Η εκ των εκλογών της 8ης Αυγούστου προελθούσα λαϊκή αντιπροσωπεία αποστολήν έχει όπως αναθεώρηση ορισμένους διατάξεις του Συντάγματος. Αλλά θα παρεγνώριζε τις προφανή αλήθειαν, εάν δεν ανεγνώριζεν, ότι εύρυνσις του κύκλου των εργασιών αυτής, όπως αναθεωρηθώσι και άλλαι διατάξεις του Συντάγματος, μη θίγουσαι ούτε την μορφήν της Πολιτείας, ούτε την εξουσίαν ή το πρόσωπον του Βασιλέως, ούτε την τάξιν της διαδοχής, ανταποκρίνεται προς ισχυράν αξίωσιν της Κοινής Γνώμης».

Γιάννης Κορδάτος: Ιστορία της νεώτερης Ελλάδας, Ε' σ. 210-215.

Απάντηση:

Σελ. 88-89 «το 1909 ... της Βουλής». Το απόσπασμα αυτό του σχολικού βιβλίου σχετίζεται άμεσα με το παράθεμα (α) της προκήρυξης του Στρατιωτικού Συνδέσμου, καθώς παρατηρούμε ότι γίνεται φανερή αναφορά στους τομείς της πολιτικής, της οικονομίας, του στρατού, της δικαιοσύνης, της εκπαίδευσης, στους οποίους ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος απαιτεί μεταρρυθμίσεις.

Ο Βενιζέλος κατά την πρώτη του εμφάνιση ως Ελλαδίτη πολιτικού στις 5.9.1910 στην πλατεία Συντάγματος τάσσεται υπέρ της εισαγωγής μετριοπαθών μεταρρυθμίσεων που δε θα θίγουν τη μορφή του πολιτεύματος. Πιο συγκεκριμένα οι εξαγγελίες που αφορούν την επίτευξη εσωτερικής γαλήνης, την ελάφρυνση των κατώτερων κοινωνικών στρωμάτων, τον εκσυγχρονισμό του κρατικού μηχανισμού με σκοπό την αποτελεσματικότερη λειτουργία του και την ενίσχυση των στρατιωτικών εξοπλισμών για την πραγματοποίηση των εθνικών διεκδικήσεων. Και πράγματι, μετά τις δεύτερες εκλογές του Νοέμβρη του 1910 με τις οποίες αναλαμβάνει τη διακυβέρνηση της χώρας, προβαίνει στην υλοποίηση του μεταρρυθμιστικού του προγράμματος.

Χαρακτηριστικά ψηφίστηκαν από τη Βουλή 53 τροποποιήσεις μη θεμελιωδών διατάξεων του Συντάγματος. Επίσης η κυβέρνηση Βενιζέλου: σελ. 92-93 «ψήφισε...βίου:»

Σε σχέση με τα αιτήματα του Στρατιωτικού Συνδέσμου μπορεί να ειπωθεί ότι ο Βενιζέλος αποδείχθηκε ο κατεξοχήν εκφραστής τους. Παρατηρούμε την ανταπόκρισή του στο θέμα της στρατιωτικής αναδιοργάνωσης, γεγονός που αποδείχθηκε πολύ γρήγορα κατά τη διάρκεια των Βαλκανικών. Επίσης προβαίνει σε μεταρρυθμίσεις στον τομέα της διοίκησης που αφορούσαν σελ.92 «τη διασφάλιση...υπαλλήλων» και σελ.93 «αναθεώρηση...συζητήσεις κλπ».

Δεν παρέλειψε ακόμη στο χώρο της εκπαίδευσης να ενισχύσει το λαϊκό της χαρακτήρα (δημόσιος δωρεάν χαρακτήρας)

Εξάλλου, στον τομέα της δικαιοσύνης προέβη, όπως απαιτούσε ο Στρατιωτικός Σύνδεσμος στον εκσυγχρονισμό της με την καθιέρωση της μονιμότητας των δικαστικών και τη βελτίωση της διαδικασίας απονομής της.

Τέλος, ανταποκρινόμενος στο αίτημα του Στρατιωτικού Συνδέσμου και των Επαγγελματικών Σωματείων, όπως εκφράστηκε και στο συλλαλητήριο της 14.9.1910, για εξασφάλιση των πολιτών, έδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον προς τις αγροτικές και εργατικές τάξεις καθιερώνοντας κανονισμούς εργασίας σε βιοτεχνίες και βιομηχανίες.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

ΟΜΑΔΑ Α': Τα θέματα θεωρούνται προσιτά στον καλά διαβασμένο μαθητή. Χωρίς να καλύπτουν όλο το εύρος της εξεταστέας ύλης, διατυπώνονται σαφώς και απαιτούν ανάκληση των γνώσεων.

ΟΜΑΔΑ Β': Τα θέματα απαιτούν τη βαθύτερη κατανόηση του γνωστικού αντικειμένου, την ανάκληση και σύνθεση γνώσεων. Ειδικά στο θέμα Β2 η προσωπική κρίση του υποψηφίου και η τεκμηρίωση της θέσης του είναι απαραίτητη.

Συνολική Αξιολόγηση: Τα θέματα καλύπτουν ένα σημαντικό τμήμα της ύλης και απαιτούν αξιοποίηση της κριτικής σκέψης, καθώς και της ικανότητας των μαθητών να δομούν με αποδεικτικό τρόπο τις γνώσεις και κρίσεις τους. Κρίνονται προσιτά στο μέσο μαθητή με κλιμάκωση δυσκολίας που θα κρίνει το άριστα.

